

Slovenski dom

Kev. 106.

V Ljubljani, torek 9. maja 1939.

Leto IV

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta sinoči odpotovala na uradni obisk v Rim

Belgrad, 9. maja. m. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta na povabilo Nj. Vel. italijanskega kralja in kraljice odpotovala sinoči v Rim na uradni obisk. V njunem spremstvu so: zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, minister dvora Antič, dvorna

dama kneginje Olge, Olga Lozanič, prvi priložnik Nj. Vel. kralja divizijski general Nikola Hristič, podadmiral Marijan Polič, poveljnik vojne mornarice, šef kabineta v zunanjem ministrstvu Vukašin Šečerović, in uradnik v maršalatu dvora Dimitrij Gavrilović.

Na topčiderski železniški postaji so bili ob slovesu zbrani kraljevska namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik vlade Dragiša Cvetković, prometni minister dr. Mehmed Spaho, osebje tukajšnjega italijanskega poslanstva ter civilna in vojaška hiša Nj. Vel. kralja.

Dr. Ant. Korošec o našem združništvu, gospodarstvu in politiki

Na včerajšnjem obnem zboru Zdruga zveze je imel predsednik senata in predsednik Glavne združne zveze dr. Anton Korošec burno pozdravljen naslednji govor:

»Veliko veselje pa tudi velika stiska se nam globoko vtisneta in treba nam je, da večkrat govorimo o njih. Tako je, kadar nam umrejo naši dragi, kadar smo bili priča kakega požara, kadar nas je zadela velika povodenj; to se ne da izbrisati takoj iz spomina, ne moremo dogodkom obrniti hrbta in se jih ne več spominjati. Zato se tudi nam zadržarjem ne sme nihče čuditi, da nam je še vedno v kosteh strah pred nesrečo, katero je zadnja gospodarska kriza naredila v našem združarstvu. Resnica je, da smo rane, ki jih je vsekala ta kriza v telo našega združarstva, že večinoma zacelili, toda vse še ni tako, kakor je bilo in ta kriza in njene posledice so nam še vedno v živem spominu. Vendar lahko s ponosom podčrtamo dejstvo, katero naša javnost premalo upošteva. Zadržarstvo je v zadnji krizi pokazalo, da stoji na čvrsti podlagi. Statistični podatki nam kažejo tole:

Za gospodarske krize je od 4.418 zadrug — toliko jih je v naši državi — samo 300 zadrug zaprosilo za odložitve plačil. V odstotkih pomeni to samo 6,7.

Nasprotno pa je od 675 bank in drugih denarnih zavodov v naši državi zaprosilo za zaščito 425 ali 63%.

Iz tega se vidi, da je zadržarstvo vendarle pokazalo svojo odporno moč, svojo jakost tudi v najtežjih časih.

Kako je z zadržarstvom, odkar smo prebrodili v glavnem krizo?

Mi vidimo, da zadržarstvo dobiva zopet nove prijatelje, kar se vidi iz zopetnega povečanja združničnih edinic. Vidimo nadalje, da se je vpliv zadržarstva v našem gospodarstvu zopet povrnil in še celo močno okrepil. Ugotoviti torej smemo, da je zadržarstvo na obče pogledano v dobrem, razveseljenem razvoju. Zadržarstvo si je zopet opomoglo.

Tudi državna oblast kaže zanimanje za zadržarstvo. Mi imamo sedaj nov zakon o združništvu. Zakon je dober, moderen. V duhu tega zakona se izvaja sedaj reorganizacija vsega našega združništva. Tudi mi bomo danes svoja pravila spremenili po določilih zakona o gospodarskih združbah. Nadalje je vlada v finančnem

zakonu prinesla odredbo, da se ministrskemu svetu da pooblastilo, da ozdravi zadrage, ki so še bolne. Dobili smo nazadnje tudi pravilnik za revizijo in pravilnik o podpori zadržarstvu. Ne rečemo, da je vse storjeno, a gotovo je mnogo storjeno, da se zgradi zopet močno in solidno združno poslopje.

Zadržarstvo je pot, po kateri hodi dober del našega narodnega gospodarstva. Zato je samo po sebi umevno, da je življenje, stanje zadržarstva v bodočnosti odvisno tudi od splošnega stanja našega narodnega gospodarstva. In kako gledamo v tem oziru v bodočnost?

Moram ugotoviti, da se naš gospodarski položaj ugodno razvija in da se naši jugoslovanski gospodarski krogi trudijo, da delne motnje — na primer: v tekstilni industriji — odpravijo.

Res je, da nekatere druge države danes nimajo brezposelnosti in da industrija preživlja pri njih slete čase konjunktore. Ne povejmo pa, da poslovna živahnost in izraz napredka in razvika splošnega gospodarstva, ampak le posledica splošnega oboroževanja, ki pa mora na vse zadnje imeti tudi svoje meje in za temi mejami nove posledice.

Naše gospodarstvo pa se razvija normalno, zdravo, brez kakšnih injekcij, kakor je to v državah, ki imajo oboroževalno industrijo.

Po podatkih socialnih zavodov je tudi v naši državi zaposlenost narasla in še raste. Povečana je zaposlenost delavstva v železni, lesni, tekstilni

industriji, pri javnih delih na cestah, na izzuševanju zemljišč, pri regulacijah rek in hudournikov, pri gradnji železnice itd. Letošnji državni preračuni, pa tudi banovinski preračuni jamčijo zaposlitev še za nadaljni čas vsem panogam gospodarskega življenja — posredno ali neposredno ter dovolj dela tistim, ki hočejo delati. Vseled tega lahko rečemo, da bodočnost zadržarstva ne kaže slabo, ker jih tudi za splošno gospodarstvo v naši državi ni. Zato pa se lahko zadržarstvo res lepo, solidno in vsestransko razvija.

Dr. Korošec je nato govoril tudi o sporazumu s Hrvati ter dejal:

Vse niti še niso pretrgane. Danes ali jutri se lahko razgovori nadaljujejo, ker je sporazum še vedno mogoč. Če se je posrečilo rešiti 90 do 95 odstotkov spornih vprašanj, je gotovo, da se bodo mogla rešiti tudi ostala nesnatna vprašanja, ki so brezpomembna v primeri z že rešenimi glavnimi vprašanji.

Toda en oblak leži nad vsem tem: Nihče ne ve, kaj bo s Evropo. Živimo v neprestani nervozi, v neprestani negotovosti, kaj bo jutri. Jugoslavija ima modrega, zelo modrega krmiljarja v zunanji politiki. To je naš knez namestnik Pavle (velike ovacije). On vodi državni čoln tako, da bi nikjer ne zadel v kako skalo. Naša dolžnost je da imamo popolno zupanje v njega, da sledimo njegovim intencijam in da ne nasedamo levičarskim elementom, ki hočejo dan za dnem izzivati in kaliti vodo. Naša Jugoslavija si želi miru in taka je tudi vsa njena zunanja politika. Tudi v notranji politiki hočemo normalne, mirne razmere.

Zadržarstvo nima povoda, da bi črno gledalo v bodočnost.

Napovedi o sovjetsko-poljsko-romunskem sporazumu

Obisk sov. odposlanca Potemkina v Bukarešti in v Varšavi

Bukarešta, 9. maja. m. Zastopnik sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Potemkin je včeraj popoldne došel v Sofijo v Bukarešto. Romunski zunanji minister Gafencu mu je priredil v svoji vili intimno kosilo. Po kosilu sta imela oba zunanja ministra sestanek, ki je trajal dve uri, nakar je Potemkin obiskal turško poslanstvo. Zvečer ob osmih pa se je odpravil v Varšavo, odkoder se bo vrnil v Moskvo. Časnikarjem Potemkin ni hotel povedati ničesar.

Agencija Radio poročila, da sta se danes romunski zunanji minister Gafencu in sovjetski odposlanec Potemkin razgovarjala tri ure in dosegla sporazum v teh točkah:

1. Razčiščenost je bilo stališče Romunije do Nemčije v primeru vojne.

2. Potemkin je izjavil, da se Kominternu od-poveduje vsemu podtalnemu delovanju v Romuniji.

Nemški zun. minister govori o vojaški zvezi Nemčije z Italijo

Milan, 9. maj. o. Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je po sklenitvi vojaške zveze med Italijo in Nemčijo nocoj odpotoval iz Milana v Berlin. Pred odhodom se je razgovarjal z zastopnikom lista »Popolo d'Italia« in dejal, da je navdušen nad sprejemom, ki mu ga je kot Hitlerjevemu zastopniku priredil Milan. Pri tem obisku je se prepričal, kako lažnjive so vesti francoskega tiska o tem, da je prebivalstvo Milana neprijazno Nemčiji. Ko je slišal mogočno vzklikanje na čast Hitlerju in Mussoliniju, je s pomilovanjem mislil na žalostne razmere, v katerih žive nekateri narodi, ki jih dan za dnem zastrupljajo s lažmi. Po drugi strani pa je treba biti s tem zadovoljen, ker so laži vedno sanesljivo znamenje šibkosti. Močnim ni treba lagati.

Milanski lažizem je v njem pozdravljal politiko oči. Kar se tiče bodočnosti, sta nemško in

Sklenitev gospodarske balkanske zveze

Bukarešta, 9. maja. o. Romunski zunanji minister Gafencu, ki se je komaj dobro vrnil s krožnega potovanja po zahodno evropskih prestolnicah, pojde prihodnji teden na novo diplomatsko potovanje po Balkanu. Obiskal bo najprej Turčijo, za tem Atene in nazadnje Sofijo. Namen njegove poti je po zatrjevanju romunskega tiska, pridobiti Grečijo in Turčijo, za sklenitev gospodarske Balkanske zveze, v katero naj bi vstopila tudi Bolgarija. Če se Gafencu posreči poravnati obisku v Sofiji vsa sporna vprašanja med Romunijo in Bolgarijo, bi se to tudi utegnilo zgoditi.

3. Sovjetska Rusija se odpove vsem zahtevam do romunske Besarabije.

4. Romunija pristopi k črnomorski pogodbi, ki jo pripravlja turški zunanji minister in katere članice bi bile Rusija, Romunija, Bolgarija in Turčija.

5. Sovjetska vlada pošlje v Bukarešto svojega poslanika, ki je odšel v Moskvo po Butenkovi aferi.

Varšava, 9. maja. Sovjetski pomočnik zunanje ministra Potemkin bo došel nocoj v Varšavo, kjer bo imel razgovore z Beckom.

V Varšavi so zelo zadovoljni, da je sovjetska vlada danes imenovala svojega veleposlanika v Varšavi. Sovjetsko vlado je zastopal v Varšavi že poldrugo leto odpravnik poslov. Zelo ugodno tolmačijo to imenovanje tudi zaradi tega, ker je Molotov takoj po prevzemu poslov storil to, česar Litvinov ni maral.

Skrivnosti med Anglijo in Turčijo

Carigrad, 9. maja. V turških političnih in časnikarskih krogih se vedno razpravljajo o tem, ali sta Turčija in Anglija res sklenili obrambno in vojaško zvezo ali ne. Carigradski list »Aksam«, ki je to novico prinesel prvi, je bil ustavljen, češ da prinaša zlagane novice. Prav tako je vlada prepovedala tudi list »Haberc«. Po drugi strani pa pravijo, da je nemogoče, da bi bil »Aksam« slabo poučen, zakaj njegov ravnatelj je poslanec in zastopnik Turčije pri Zvezi narodov. Turška vlada novice ni preklicala, pač pa je kaznovala liste, ki so jo prinesli. Tudi ni naznanila nobene take pogodbe poslanski zbornici ali senatu.

Ves italijanski tisk z navdušenjem pozdravlja uradno sklenitev vojaške zveze med obema državama in jo razglašajo za tisti kamen, ob katerem so se ali pa se še bodo žalostno razbili vsi obkoljevalni poskusi Anglije in Francije.

Washington, 9. maja. V zvezi s sklenitvijo nemško italijanske vojaške zveze tukajšnji diplomatski krogi posebno skrbno zasledujejo, kako se bo v bodoče zadržala Japonska. Gospodarski ameriški krogi so prepričani, da je Japonska trgovinsko-politično preveč vezana na ameriške države in Anglijo, da bi se mogla odkrito postaviti ob stran osi Rim-Berlin.

Vesti 9. maja

Francoski krogi polagajo veliko upanja v mirovno posredovanje sv. očeta Pija XII. in pravijo, da se bo papežu posrečilo tisto, kar se ni posrečilo predsedniku Rooseveltu, kateremu nemški voditelj Hitler ne zaupa.

Poljska vlada bo odklonila italijansko posredovanje v sporu med njo in med Nemčijo, vedo poročati nekateri angleški listi.

Uradno poročilo o poteku posvetovanj med Anglijo in med Rusijo bo menda razglašeno danes. Angleški poslanik v Moskvi je včeraj imel dolg razgovor s sovjetskim zunanjim ministrom Molotovim.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je včeraj dejal v poslanski zbornici, da Anglija odobrava odločne in pomirljive besede poljskega zunanjega ministra Becka in njegove predloge Nemčiji. Priznal je, da sta se pred govorom Poljska in Anglija natančno posvetovali.

Nemškoitalijanska vojaška zveza služi samo miru in predstavlja zvezo 150 milijonov ljudi od Baltijskega morja pa do osrčja Afrike. Tako piše nemški tisk.

Sv. oče Pij XII. je včeraj sprejel bavarskega princa Konrada in pa skupino 800 španskih romarjev, ki so se mu zahvalili za nedavno spomenico.

510 letnice osvoboditve Orleansa po Devici Orleanski so praznovali včeraj v Franciji. Slovesnosti v Orleansu se je udeležil tudi predsednik republike Lebrun.

Bivši predsednik romunske kmečke stranke ter najpoštenjši romunski politik Julij Maniu je hudo zbolel.

Francoski zunanji minister Bonnet je včeraj sprejel našega poslanika v Parizu Puriča, ki ga je prosil, naj bi francoska vlada prevzela skrb za naše koristi na Kitajskem.

Nemški protijudovski list »Hammer«, ki izhaja v Leipzigu, prinaša v zadnji številki Detwilerja članek o skrunitvi arijskega plemena in pravi, da je do prvega takega primera prišlo, ko je Jud Adam zapeljal Arijko Evo, zaradi česar je bil izgnan iz arijskega raja.

Bolgarske študentske organizacije so izdale oglas, v katerem kličejo prebivalstvo, naj ne kupuje nemškega in italijanskega blaga.

Predsednik romunske poslanske zbornice Sageanu je včeraj dopotoval v Belgrad na razgovore s pred. naše zbornice dr. Simonovičem.

Romunska vlada bo te dni sprejela zakon o volitvi nove poslanske zbornice po korporativnem sistemu, kakor to določa ustava iz 1. 1938.

Francoski in angleški tisk piše o sklenitvi vojaške zveze med Nemčijo in Italijo, da zveza ne bo nič spremenila sedanjega stanja v Evropi in da je taka zveza držala Italijo pri Nemčiji že od vsega začetka.

Holandska kraljica Viljemina bo uradno obiskala Belgijo konec maja.

Vrhovni poveljnik litvanske vojske general Rastikis je sinoči dopotoval v Varšavo na posvetovanje za sklenitev vojaške zveze med Litvo in Poljsko. Ta zveza naj bi bila odgovor na pogodbe, ki jih je Nemčija sklenila pretekli teden z Estonko in Letonko.

Nemško-slovaška vojaška komisija se je sestala v Bratislavi in razpravljala o vseh vojaških vprašanjih, ki zanimajo Nemčijo in Slovaško, predvsem o nemških utrjevalnih delih na Karpatih in o bivanju nemške vojske na slovaških tleh.

Rusija bi ob vojni med Poljsko in Nemčijo zasedla baltične države: Litvo, Estonijo in Letonko in ima z Nemčijo glede tega tih dogovor — poroča londonski »Exchange Telegraph«.

Iz Češke so zadnje dni prepeljali v Nemčijo vse zaloge živeža, nakopičenega v utrdbah ob bivši češko-nemški meji. Zaloge so bile tolike, da bi lahko zadoščale češki vojski za leto dni.

Severne evropske države sklepajo o nemških ponudbah

Stockholm, 9. maja. m. Danes se bodo v Stockholmu sestali zunanji ministri severnih držav, Švedske, Norveške, Danske in Finske, ki bodo skupno predložile predloge nemškega rajha za sklenitev dvostranskih nenapadalnih paktov z vsemi omenjenimi državami. Finska, ki je že leta 1934 sklenila podobno pogodbo s Sovjetsko Rusijo, je za to, da ne nemška ponudba sprejme. Danski zunanji minister predvsem zagovarja težnjo Danske, da bi ohranila v vsakem primeru strogo nevtralnost. Najverjetneje je, da bo na današnjem sestanku sprejeta stališče Danske ter se bo na ta način ohranila skupna politična smer v zunanji politiki starih severnih držav.

Milljarde za obnovo Španije

Burgo, 9. maja. o. Na včerajšnji seji španske vlade je gospodarski minister Penas predložil proračun za razna obnovitvena dela, ki so potrebna po opustošenih krajih v državljanski vojni. Za prva dela je določenih pet milijard pezov (15 milijard dinarjev). Za vso obnovitev bo potrebnih nad 12 let, pri delih bo zaposlenih čez milijon mož. Prednost bodo imeli vojaki, ki so jih začeli zdaj odpuščati. Obnovitveni načrt obsega med drugim 20.000 km državnih cest, 24.000 km pokrajinskih cest ter 65.000 km občinskih cest, veliko število mostov, elektram, jezov in namakalnih naprav, ki so bile uničene na površini 1.200.000 oravov, 600 milijonov pezov pa je določenih za popravilo pristanišč in svetilnikov, in za izpopolnitev obalne signalne službe.

Sport v zadnji minuti

Al Brown, ki se je po dolgem času, katerega je bil zapravljal v čezmerni pijanosti in lenarjenju spel povrnil k aktivnemu bokarskemu udeleževanju, je v New Yorku v tretji rundi s knock-outom premagal Španca Mariana Arillo. Borba je bila sicer zgovornena na osem rund.

Švice — Holandija, meddržavna tekma v rugbyju je končala z rezultatom 1:1.

Belgijska armada je v rugbyju premagala angleško z rezultatom 2:0.

Občni zbor Zadružne zveze

Ljubljana, 9. maja.

Včeraj dopoldne je bil v franciskanski dvorani občni zbor Zadružne zveze. Temu zboru je predsedoval predsednik Zadružne zveze g. dr. Anton Korošec osebno. Prisotni pa so bili delegati iz vseh naših krajev kot zastopniki vseh vrst našega združništva.

G. dr. Anton Korošec je bil ob svojem prihodu dvorano deležen viharnih ovacij. Ko so se navdušenje, ki ga je bil izževal njegov prihod, nekoliko poleglo, je stopil na predsedniško mesto ter v uvodu najprej pozdravil zastopnika kmetijskega ministra ter bana g. dr. Marka Natlačana, načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Podgornika, za njim predsednika Kmetijske zbornice g. Martina Steblovnika, zastopnika Glavne zadružne zveze g. dr. Avgusta Juretiča ter gg. senatorje in narodne poslance.

Ko je predložil vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. ter Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, so vsi navzoči zadružniki priredili navdušene ovacije mlademu kralju in knezu namestniku. Zatem so bili odposlani brzojavni pozdravi ministrskemu predsedniku g. Dragiši Cvetkoviču, kmetijskemu ministru inž. Bešliču, finančnemu ministru dr. Djuřičiču, gradbenemu ministru dr. Mihi Kreku ter ministru brez listnice Francu Snojcu.

Nato je predsednik Zadružne zveze g. dr. Anton Korošec podal svoje poročilo o splošnem gospodarskem položaju. Njegov govor, ki je bil od vseh prisotnih sprejet z največjim odobravanjem, prinašamo na prvi strani.

V imenu Glavne zadružne zveze ter Zadružne zveze iz Zagreba je zborovalce nato pozdravil gosp. dr. Avgust Juretič.

Za njim pa je podal načelstveno poročilo ravnatelj načelstva g. Franc Gabrovšek, ki je v svojih izjavah ugotovil, da je lansko leto prineslo našemu združništvu po budih sedmih letih precejšnje olajšanje. Dvignila se je likvidnost naših kreditnih združenj, velik del je spet začel redno poslovati. Zveza pa je tudi sama uvrstila svojo bilanco. Negotovo stanje v svetu je precej vplivalo na splošno gospodarsko stanje. Nekoliko so neprestane grozeče vojne nevarnosti vzemirljivo vplivale tudi na delovanje naših združenj kot gospodarskih ustanov. Vendar pa lahko govorimo o postopnem izboljšanju položaja v preteklem letu. Likvidnost združenj se je dvigala od meseca do meseca. Nekaj ovir je sicer še, ki molijo dosego popolne likvidnosti, toda tudi te bodo z delom in rednim poslovanjem, ki bo ljudem vrnilo zaupanje, kakor je upati, kmalu odstranjene.

G. ravnatelj Franc Gabrovšek je nato govoril o potrebi kreditnega združništva, o Privilegirani agrarni banki in združništvu, kjer je ugotovil, da je Privilegirana agrarna banka prav od časa, ko je bila začela izvajati likvidacijo kmečkih dolgov, z združništvom v neprestanem boju. Združništvu je naložila preko uredbe težko delo, ki se mu združenje, ki niso hotele trpeti še večje škode, niso mogle izogniti. Z delom na obračunih in s pribavljanjem vseh mogočih podatkov so bili zvezani stroški, ki jih nihče združenj ne povrne. Vsaka pomanjkljivost uredbe se tolmači v škodo združenj. Tako pri vprašanju zastaranja obresti in tako pri tožbenih stroških. Že lani smo podarjali, koliko je bilo delo Zveze zaradi likvidacije kmečkih dolgov, delo, ki ga nihče ni plačal. Uradništvo Zadružne zveze je moralo na pomoč združenj, revizijsko in drugo delo pri Zvezi pa je zastajalo. Dve leti in pol se že sedaj dela na obračunih in ni še videti konca. Se vedno se ne da ugotoviti, koliko obveznice bodo združenje še dobile.

V nadaljnjem je g. ravnatelj Gabrovšek ugotovil, da bo novi združni zakon brez dvoma vplival na nadaljni razvoj našega združnega dela. Ta združni zakon bo vzpostavil večjo povezanost s centralo. Po tem zakonu je v preteklem letu — po dolgih in težkih notranjih bojih — prišlo do enotnosti in enakosti v vsem združništvu naše države. V preteklem letu je Zadružna zveza izvrševala revizijsko delo podobno kot v prejšnjih letih. Izvršenih je bilo skupno 341 revizij.

Lep razvoj in napredek kaže Zadružna šola. Čez 800 absolventov te šole je danes po raznih krajih Slovenije na delu za združno misel. Na tem mestu ponavljamo že tolikokrat izrečeno misel, da ni namen Zadružne šole vzgojiti uradnikov za kakršnekoli druge poklice, ampak predvsem delavce po naših podeželskih združenjih. Zato želimo, da pridejo v to šolo mladi kmečki fantje, ki ne mislijo zapustiti svojega kmečkoga dela in poklica.

Pisarna opravi vsako leto veliko delo, saj je bilo odposlanih 18.776 pism in 53 različnih okrožnic v 8882 izvodih in prejetih preko 11.598 dopisov. Število članic v začetku leta je bilo 707, v teku leta jih je pristopilo 36, odpadlo pa 17, tako da znaša število članic konec leta 1938 726. Likvidiralo je 11 združenj, deloma zaradi novega združnega zakona, 6 združenj je bilo izključenih.

Z vznesenimi besedami je ob sklepu svojega govora g. ravnatelj Gabrovšek slavil vztrajno delo, pridnost in marljivost, faktorje, ki se jim moramo Slovenci zahvaliti za vse, kar imamo.

Za poročilom g. ravnatelja Gabrovška je dal o računskem zaključku pregledna pojasnila ravnatelj g. dr. Jože Basaj. Zveza ej za svoje združenje lani dobila pri Poštni hranilnici 78,6 milij. din 43% lombardnega kredita, nadalje od dravske banovine večje posojilo, tako da se je s tem zneskom znatno povečala likvidnost Zveze same kakor tudi njenih članic.

Nato je v imenu nadzorstva poročal predsednik, g. duh. svet. Ignacij Zaplotnik. Nadzorstvo je opravljalo svojo dolžnost v polni meri. Za načelstvo predlaga razrešnico, ki jo je občni zbor tudi soglasno odobril.

Nova točka dnevnega reda je bila izprememba pravil, ki je bila potrebna zaradi novega združnega zakona. Razvilo se je živo razpravljanje, sprejeta so bila nova pravila Zadružne zveze, in sicer v predlagani obliki s pojasnili, ki jih je dal tajnik g. Anton Kralj.

Pri slučajnostih so prišla na vrsto mnoga važna vprašanja, ki zanimajo naše združništvo. Zlasti pereče je bilo obravnavano vprašanje o taksiranju zadolžnic z ozirom na novo prakso davčnih oblastev. Po pojasnilih je podpredsednik ravnatelj g. Bogomil Remec zaključil lepo uspešno skupščino Zadružne zveze, ki je v preteklem letu pokazala lep napredek našega združništva kljub temu, da se je morala boriti z mnogimi težavami.

Ljubljana od včeraj do danes

Dež in sonce, sonce in dež — v tem znamenju potekajo zadnji dnevi. Nekaj minut imamo naliv, ki pa se kmalu ustavi; oblaki se preganjajo po nebu. Prav zares se je v letošnji maj preselil april. Narobe svet. V prirodi pa odganja rastje, da je veselje. Nevarnost za slano je že minula, ker so tudi noči že dovolj gorke. Zdjaj tudi slana ne bi mogla napraviti prevelike škode, kajti sadno drevje je po večjem delu že odcvetelo.

Igle in žebličke je jedel

Snoči okrog desete ure zvečer so bile reševalci poklicani v Stritarjevo ulico — javno. Tam se je bil nenadoma sredi ceste zgrudil neki M. H., ki je brez stalnega bivalistič. Reševalci so ga brž prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je pojedel večjo količino žebliček in igel. K temu obupnemu koraku so ga privedle težke gmojne razmere.

Barake so prestavili

Tam za Ljubljano, ob severni plati Mahrove hiše, že dolgo časa stojte barake, v katerih prodajajo manjši prodajalci čevlje, copate in podobno. Včeraj pa so se morali preseliti. Tako menda v Ameriki prestavljajo hiše in ogromne nebotičnike, kakor so pri nas včeraj selili stojnice. V Ljubljani za zdaj že preseljevanje in prevažanje barak vzbuja tolikšno pozornost, kakor jo v Ameriki vzbuja prevažanje nebotičnikov. Tam, odkoder so zdaj odpeljali barake, bodo menda nekaj prestavljali kanalizacijo. Kakšnih pet barak je bilo treba prepeljati. Postavili so v presledkih drugo zraven druge kar tja k mesarskim stojnicam. Prodajalci so se naglo znašli na svojih novih mestih. Pravijo, da je kraj še pripravljeno, ker je bolj suh. Za zdaj vedo samo, da bodo tam pri stojnicah ostali dober mesec, dokler tam, kjer so bili doslej, pod stopnicami, ne bo izpeljana kanalizacija in dokler ne bodo dovolj visoko dvignili in izravnali z okolico terena na severni plati Mahrove hiše.

Bran-i-bor je zboroval

Med najbolj važne narodno-obrambne organizacije spada društvo »Bran-i-bor«, katerega ljubljanska podružnica je snoči zborovala. Zborovanje je začel predsednik prof. dr. Gorjanec, ki je pozdravil predsednika centrale »Bran-i-bor« prof. Rudolfa in zastopnika »Slovenske straže« gosp. Repšeta, ki sta tudi v toplem govoru pozdravila občni zbor. Nato je predsednik dr. Gorjanec podal svoje poročilo, iz katerega posnemamo naslednje podatke. »Bran-i-bor« je v preteklem letu vršil važno narodno-obrambno delo, ki se je osredotočilo v osrednjem odboru. Njegovo delovanje je izključno kulturno in ima namen podpirati Slovence v tujini in jim pošiljati knjige najrazličnejše vsebine ter druge kulturne publikacije. To kulturno prizadevanje je za naša ljudi, raztresene po vsej zemeljski obli, izredno važnega pomena. Pa tudi naši rojaki sami mnogo žrtvujejo za svoj obstoj, tako da jim naša podpora samo malo lajša skrb in žrtve pri kulturnem delu. Naša sveta dolžnost je, da jih pri njihovem delu podpiramo. Izredne, posebne razmere so v preteklem letu našega društva pospešile tudi sodelovanje našimi tremi narodno-obrambnimi društvi: Slovensko stražo, CM družbo in nami. Tem društvom so v teh težkih časih naložene velike in težke naloge. Med drugim smo ukenili, da se naš narod v teh razgibanih časih pomiri in ob krepi narodni zavesti in ponosu dobi pogum in samozavest.

Tajniško poročilo je podal g. Prohaska, ki je med drugim navajal, da je članstva že okoli 600, in sicer to samo v ljubljanski podružnici.

Zopet drzen vlom v bufet

Kamnik, 6. maja 1939.

Zdi se, da so se neki poznavalci razmer v tukajšnjih gostinskih obratih specializirali na vleme v gostilne, kjer je največ upanja, da je kaj dobiti.

Ni še popolnoma odkrita sled za vlomilcem, ki je v noči 25. aprila vlomil skozi kuhinjsko okno z dvorišča v gostilno g. Leopoldine Podbreznik, a se je enak vlom ponovil v noči od petka na soboto 5. maja. Doslej še neznani rokavhar je vlomil v bufet g. D. Riedla pri železniški postaji Kamnik-mesto na ta način, da si je ogledal in zasnoval vlomilni načrt z vrta trgovca g. Stergarja na Suti, nakar je preskočil vrtno ograjo in pričel s svojim delom. Zgornje svetlobno krilo kuhinjskega okna je bilo po noči odprto. Skozi to je okno odprl in zlezal neslišno v kuhinjo. Da je najprej temeljito preiskal vse v kuhinji, kaže, ker je bila skoro vsa posoda v kuhinji razmetana in v neredu. Ker pa v kuhinji ni bilo nič zanj, se je podal v kuhinjsko shrambo, kjer je naložil nekaj klobas in drugih jestvin, nazadnje se je pa lotil še gostilniškega pulta, kjer so bile razložene razne dobre reči. Nato je vlomil še v natakarčin predal in odnesel okrog 350 din gotovine in cigarete.

Ravnatelj g. Gogala je podal izbrpno blagajniško poročilo, pri čemer je zlasti grajal nerazumevanje imovitih ljubljanskih krogov za narobrambno delo. — G. Slavko Ložar je podal revizijsko poročilo, nakar je bila podeljena odboru soglasno razrešnica.

Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava ljubljanske podružnice »Bran-i-bor«: predsednik prof. dr. Gorjanec, prvi podpredsednik odvetnik dr. Urbanc, drugi podpredsednik dr. I. Stuler, odborniki prof. Anton Oven, sodnik Josip Kokalj, ravnatelj Gogala, odvetnik dr. Frano Gabršek in trgovec Pavlin. V nadzorstveni odbor pa so bili izvoljeni: gg. Josip Pahor, Ivan Majdič in Lojze Ložar.

Po obnem zboru je predsednik prof. dr. M. Gorjanec izrekel še nekaj toplih besedi o slovenskih manjšinah v tujih državah, za katere toplo čutimo in katerih ne bomo pozabili.

Planinski tabor na Pankraciju

Prvo majniško nedelje je na Pankraciju zaplapolala državna zastava. Planinci, izletniki, pevci Jadrančani in donatniki so trumoma prihajali na vrh. Bilo je do 250 ljudi. Izlet mirbosorske SPD podružnice je bil vzorno organiziran in je sijajno uspel. Saj je bil namenjen tudi domačemu ljudstvu na Remniku. Ob pol 11 je župnik z Remnika daroval slovesno mašo, pevci Jadrančani so peli cerkvene skladbe, med lepo pridigo pa se je župnik zahvalil planinskemu društvu za njegovo delo pri obmejnem prebivalstvu in za darovane knjige. Po maši se je ljudstvo zgrnilo pred cerkvijo, kjer je bil sestanek Mariborčanov z ljudstvom. Peveci so jim priredili vesel koncert z narodnimi pesmimi, ki so odmevale preko meja in v srčih slovenskih mejašev. Popoldne je zavladalo planinsko ljudsko veselje. Ob tej priložnosti je mariborska SPD podružnica ustanovila svojo posebno dodatno knjižnico pri izobraževalnem društvu na Remniku in poklonila že sedaj do 200 kosov knjig in mladinskih knjižic, ki so jih darovali predvsem Cirilova tiskarna v Mariboru in drugi veljaki. Pri šaljivi licitaciji je bil nabran tudi izkupiček v znesku 170 dinarjev, ki je bil poklonjen revnim šolskim otrokom. Ob sodelovanju župnika Pavliča, vedno požrvalnih pevcev Jadrančev, ob naklonjenosti poročnika graničarske čete g. Krivokopiča, orožništva in drugih je bila ta prireditev prav posrežena. Planinskemu društvu v Mariboru pa hvala in priznanje za njegovo pozitivno delo na meji.

Modernizacija ceste Maribor-Celje-Ljubljana

Maribor, 8. maja.

Mariborska sekcija društva za ceste je prejela iz Belgrada obvestilo, da bo prihodnje dni razpisana licitacija za gradnjo prvega dela te važne ceste, in sicer za odsek Maribor—Fram. Merodajne oblasti so torej vsaj deloma ustregle nujni potrebi, da se izredno važna cestna zveza med Mariborom in Ljubljano čimprej in temeljito modernizira. Vendar pa bi bilo neobhodno potrebno, da bi se gradbena dela bolj pospešila, saj je vprav odsek te ceste med Mariborom in Slovensko Bistrico v obupno slabem stanju in predstavlja veliko oviro posebno za motorni promet, ki je na tej cesti izredno živahen. Upoštevati se mora tudi veliki pomen te ceste za mednarodni promet. Zato je iz nujnih gospodarskih, tujskoprometnih in prestiž-

Kratek odgovor dolgemu manifestu

Ljubljana, 9. maja.

V današnjem »Jutrne« je šolčica, prevajalka in odbornica raznih pisateljsko-strokovnih združenj ga. Milena Mohoričeva napisala ogorčen manifest zoper naš list, čes da je s poročilom o znani pravdi glede sina mariborske primarija dr. Černiča brezobzirno ponižal in izpostavil sramoti sveta sodobno mladino ter se s tem v očeh ge. Mohoričeve neodpustljivo pregrešil. Z zgornjo in užaljeno gospo se ne bomo prekalali glede vprašanja, kdo je kriv, da je današnja mladina taka, kakor kažejo mariborski in drugi primeri. Ali so bolj krivi tisti, ki morajo o teh žalostnih primerih poročati, ali tisti, ki to mladino vzgajajo in oblikujejo? Podobnih reči je bilo in je na slovenskih šolah žal veliko. Ga. Mohoričeva pa je prvi manifest napisala tedaj, ko je šlo za gosposkega sina. Svetujemo ji, naj podobno stori vselej in za vsakogar. Še boljše pa bo, če bo namesto manifestov proti tistim, ki so obsojeni poročati tudi o žalostnih in najbolj žalostnih rečeh, skušala na področjih, ki so njej dostopna, delati za drugačno podobo slovenske mladine. Mislimo, da se strinja z nami v mnenju, da je razkroja, nestalnosti in negativnosti v naši mladini krivo tudi pisanje vseh vrst, ki dela iz zaščit mladoletnikov in celo iz zločincev junake v imenu take ali take svobode. Toliko v znamenje, da smo bili do manifesta ge. Mohoričeve pozorni, ko-likor je le zaslužil.

Nočni požar v Kamni gorici na Gorenjskem

Podnart, 8. maja.

V noči od nedelje do ponedeljka se je vnelo gospodarsko poslopje, last gostilničarja in posestnika g. Vladimira Kapusa v Kamni gorici pri Radovljici. Požar je najprej zapazil lastnik poslopja, ki je bdel v svoji gostilni in strežbel gostom. Ko je skočil iz gostilne, je opazil, da se je ogenj vnel istočasno na dveh krajih v gospodarskem poslopiju in je torej povsem gotovo, da je bil ogenj podtaknjen. Gospodar je s pomočjo gostilniških gostov rešil vso živino iz hlevov, dasi se je ogenj z bliskovito naglico razširil po vsem poslopiju, v katerem je bilo precej sena in slame. Požrtvovalni gasilci iz Kamne gorice so bili kljub pozni nočni uri takoj na kraju požara in samo njim in deževnemu vremenu se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosednje objekte.

Domači gasilci so topot prvič nastopili s svojo motorno brigadno, ki so jo nabavili šele pred dobrim mesecem. Pokazalo se je, da je bila nabava motorke res neobhodno potrebna, saj tukaj ne moremo zlahka poklicati še kakor drugo gasilsko četo, ker na naši pošti ni telefona.

Gospodarsko poslopje g. Kapusa je pogorelo skoraj do tal. Kdo je ogenj podtaknil, je zaenkrat še zagonetka.

Mrtvo truplo so našli

Dole pri Litiji, 6. maja.

5. maja so našli mrtvo truplo 42 letnega posestnika Kneza Jožeta iz Prelesja občina St. Rupert, župnije Dole pri Litiji. Ze precej razpadli mrtvi je ležal nekoliko stran od pota, pokrit z vejami. Na glavi ima rano in tudi na prsah se mu pozna vbodljaj noža. Gre gotovo za roparski napad. Pokojni Knez je odšel od doma že v nedeljo 30. aprila na kmečki tabor v Celje, in to že zgodaj v jutro proti žel. postaji Radeče. Pot je držala skozi obširni graščinski gozd »Jatno«, ki feži med Dolami in Svibnjem. Ker se ni vrnil ne zvečer ne drugi dan, so ga začeli iskati in povpraševati za njim. Sosed je šel celo v Celje na policijo, pa vse iskanje je bilo zaman. Našli so ga šele štiri dni sredi gozda, dobre pol ure od doma. S seboj je imel nekaj nad 1000 din gotovine, žepno ura in denžnik, ropar mu je pobral vse in žepo obrnil. Zapuščena žena in edinega sinčka; bil je dober gospodar, pošten in mirljuben človek. Radeški orožniki zadevo preiskujejo, da bi se ji posredilo izslediti roparskega morilca, da ne bo strah pred njim cele okolice.

Hervey Allen

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Doktor Mitchell se je rezgal. »Lovec na sužnje. Pobegli lopov. Škotski trgovski pomočnik in pogrebar — potemtakem firma pri najboljši volji ne more propasti.«

»Zakaj ne bi bil zraven se doktor medicine?« je rekel Antonio.

»Zakaj ne? Tudi pošten obraz moramo končno imeti zraven.«

Zvečer je »konferenca« direktorjev ob želvi pasteti in burgundu poklonila doktorju sto akcij za »dragocene zasluge ob ustanovitvi obšega koristnega kreditnega zavoda«. Naslednje jutro je »Trgovska in zemljiška banka« v New Orleansu odprla svoja edina vrata.

Po dveh tednih je bilo vplačanih tri tisoč dolarjev kapitala, danih dva tisoč pet sto dolarjev posojila, deleži pa so znašali sto osemdeset tisoč dolarjev.

Najzanimivejše pa je bilo, da je vsak človek verjel v podjetje. Celo Antonio je verjel. Šel je h Kreoleu, čigar last je bilo zemljišče, na katerem je banka stala, in ga v vsej tišini odkupil za štiri sto petdeset dolarjev. Tako je nastajala kasnejša državna banka v New Orleansu.

Zjutraj, na dogovorjeno nedeljo, je velikan Humble še pred sončnim vzhodom potrkal pri Batistu in pojasnil Antoniu in doktorju Mitchellu, da je vse pripravljeno za pot.

»Monsier Jean je pri Pièru v Grande Terre. Pričakujejo vas.« Doktor Mitchell je pogledal Antonia, kot da bi mu hotel reči: ali ti nisem povedal?

Po brzadi so prišli preko Mississippija. Na drugem bregu so jih čakali osedlani konji. Po večurni ježi po blatu in govnu ob obali nekega kanala so prišli do mrtvega stranskega rečnega rokava, ki se je vil kakor globok, ozek žleb skozi močvirje. Ob obali je bil čoln, napravljen iz enega samega ogromnega izdelbenega cipresinega debla, z desetimi črnimi sužnji, ki so bili z verigo povezani skupaj. Poveljeval jim je star mornar iz Kanarskih otokov, brez ušes in oborožen z dvema pištolama ter sabljo. Ravnokar je pripenal na bič nov jermen.

Leno vodovje se je gibalo v vijugi brez najmanjše sledi loka

skozi štirideset milj široko neprehidno močvirje. Kjer so bili bregovi preglednejši, se je na obeh straneh reke videlo bohotno zelenje južnih gozdov, ki so bili, razen nekaj vzpetin in hribovk, pogreznjeni v sivozeleno vodo. Zelve in hobri so mgoleli in brez števila čapelj je stalo na eni nogi v senčnih tolmunih. Vse naokoli je vladala mrtvaška tišina. Samo ritmično udarjanje vesel in brezkončna pesem črncev je motila predpotopen mir teh močvirij.

V pomajajoči dnevi svetlobi je šinil čoln iz teme na široko ravnino Lake Cataouatche. Dolga vrsta plitvec je zletela kvišku in izginila v tretičju. Jezero je rdeče žarelo med črnima zidovima cipres, od katerih je odmevalo brnenje račjih peruti. Ko se je stemnilo, so se slisali od vseh strani krehajoči glasovi aligatorjev, regetanje žab in vreščeti kriki nočnih plitvec.

Na majhni vzpetini so zakurili ogenj. Okoli in okoli pa je bila sama tema. Jezero se je blede lesketalo pod soparnim nebom. Nemogoče je bilo razločiti, kje se konča brezemjni prostor in kje se začne zemlja.

»Kaj je zapadno od teh močvirij?« je vprašal Antonio poveljnika čolna.

»Opelousove prerije,« je odvrnil.

»In potem?«

»Llano Estacado, senior.«

»In potem?«

»Morda Indija. Ne vem, to je zelo, zelo daleč.«

Z roko je pokazal v temo in pogreval ogenj, kakor za varstvo pred grozečo temo.

Ob drugem ognju je slisal Antonio nekega črnca, ki je s pritaženim in hrepenčim glasom pel v svojem polarabsem narečju:

»Dinah, ali še več za majhen potok, tam v palmovem gaju —

Ali še več za senco zelenih dreves

in ribnik v sončnem lesketu,

kjer nama je bilo tako lepo?

Lepo sva se imela, ti in jaz

Dinah — srca. —

Toda sedaj se je potok posušil

in od belecine

so oveneli palmovi bregovi.

Kajti odnesla te je voda
in tudi moje zvestobo si grdo prevarila —
Ah, vrni se vendar in reci mi drago besedo!

Antonio ni vedel, koliko časa je ležal zvečer še buden, ko ga je sunil doktor Mitchell med rebra z ročajem pištole. Bilo je še temno. V ogenj so vtaknili smolnate baklje in nadaljevali s potovanjem. Sužnji so bili preveč utrujeni, da bi peli. »Ob Babilonskih vodah smo pustili svoje harfe na pašnikih,« je šlo Antoniu po glavi. Ko se je zdanilo, so prekorajši Lake Salvador.

Nato so se vili zopet po brezkončnem močvirnem žlebiču do Lake Villiers. Tam so prenočevali še enkrat. Tretjega dne zjutraj so prišli v široki rečni rokav in od tod naprej v lesketajoč baratarski zaliv.

V pristanišču Grande Terre je bilo nekaj ladij s šest čuvarji. Vse uselje je imelo komaj dvanajst hiš. Vhod v pristanišče je zapirala topniška baterija. Nekaj skladišč za blago in mala ladjedelnica je bila v bližini. Po sipinah je bilo raztresenih nekaj barak, v katerih so stanovali sužnji.

Povsod je Antonio opazil vzoren red in disciplino. Mesteca je bilo čisto in lepo. Enonadstropne in podgolovate hiše iz kamenja in ostraže iz cipres so imele na oknih rože. Zdelo se je, da pripada ta belopapažena prestolnica s svojimi zelenimi oknicami kakemu višjemu kolonialnemu uradniku. Razen baterije ni bilo opaziti nobenih obrambnih priprav. Mnogičina sipin, vodnih globeli in plitvin je dajala morskim roparjem naravno zaščito. Videli so ograjene vrtove in vrvi z vzhajajočim parilom, čisto oblesene ženske in igrajoče so otroke. Vsa dela so opravljal sužnji, ki jih je imel tudi najpreprostejši mornar v zadostnem številu.

Mlad mož, po obleki sodeč trgovski pomočnik, jih je pozdravil in peljal v Laffitovo hišo. Oba brata sta pregledovala pošto neke zaplenjene ladje. Prostor je bil opremljen elegantno kot kaka ladijska kabina, morda celo preveč razkošno.

»To je mož,« je rekel Jean svojemu bratu in mu predstavil Antonia. »Govori špansko.«

»Dobrodošli, senior,« je rekel Pierre Laffite. »Kako je v Bayonni? Slišal sem, da ste bili pred kratkim tam. To je moje rojstno mesto.«

»Se vedno diši po ribi in česni,« je odvrnil smeje Antonio.

»Pripoveduj mi o tem,« je dejal Pièr. »Sto dolarjev bi dal za krožnik svežih sardin.« Sedli so in začeli kramljati.

Od tu in tam

O težavah, ki jih preživljajo jugoslovanski trgovci, so v nedeljo govorili na obnem zboru zveze trgovskih združenj v Beogradu. Predsednik Nedeljko Savić je podal poročilo o splošnem gospodarskem stanju v državi, seveda gledano s stališča trgovca. Govornik je poudarjal, da je gospodarstvo lani mnogo trpelo zaradi političnih napetosti v Evropi. Kar je bila pobožnja, pa sta ga v prvi vrsti deležni industrija in poljedelstvo ter zadruge, katere smatrajo trgovci za svojih najhujših konkurentov. Tem zadrugam je bila posvečen tudi večji del obravnave na zborovanju. Trgovci so se izrekli za omejitve delovanja združenj, da se popolno ukinitve veleblagovnic ter za prepoved krošnjarenja.

Ogromno škodo je v okolici Novega Sada povzročila debela toča, ki je padala v soboto popoldne deset minut. Zbrali so se črni oblaki, kmalu po šesti uri pa je med gromom in treskom začela padati gosta in debela toča. Vse je bilo na mah belo. Ko je neurje ponehalo, se je dala videti vsa škoda. Popolnoma so okleščena sadna drevesa, vinogradi, a v tla so bili pobiti vsi spomladanski posevki. Škoda znaša več milijonov dinarjev.

Več novih letalskih prog je vpeljalo društvo za letalski promet v naši državi »Aeropus«. Na obnem zboru v nedeljo je predsednik Rudolf Pilc povedal, da se pri nas letalski promet ne more v toliki meri razviti kakor v drugih državah, največ zaradi tega, ker obratujejo letala zaradi vremenskih nepravilnosti največ le pol leta. Po novi pogodbi, ki jo je družba sklenila z državo, se bodo dali načrti za razvoj novega civilnega letalstva v večji meri razviti, ker je vlada odobrila višje podpore. Družba si je nabavila letos tri nova letala. Vse običajne jugoslovanske linije bodo ostale v veljavi tudi letos, pač pa so bile uknjene zveze s Praho, Tirano in Solonom. Uvedeni sta bili novi progji od Dubrovnika v Split ter od Zagreba v Split. Namesto odstopivšega člana upravnega odbora družbe finančnega ministra Vojina Gjuriča je bil v odbor izvoljen Svetislav Hodjera.

Strahovita železniška nesreča se je dogodila v soboto proti večeru na Topičerski postaji v Beogradu. Iz notranjosti Srbije je na postajo pripeljal izletniški vlak. Ker so bili vagoni nabito polni, so nekateri ljudje izstopali na obeh straneh vagona, ker niso vedeli, da takoj po odhodu tega vlaka pride v postajo vlak iz Beograda. Ko je večja skupina izletnikov, ki je izstopala na nasprotni strani postaje, hotela preko tira, je pridrvel belgrajski vlak in podrl tri potnike. Dve ženski sta takoj obležali mrtvi, tretji pa se je le nekoliko poobil. Preden so ga mogli prepoznati, je ta moški pobegnil, ker je dobil le lažje poškodbe.

Gledališke predstave za kmete prireja letos zagrebsko dramsko gledališče. Ze pred dobrimi desetimi leti se je gledališka uprava lotila takih poskusov in se prepričala, da so kmetije iz bližnje zagrebske okolice v obilnem številu obiskovali sebi namenjene predstave. Tako so začeli tudi pred tednom pripravljati predstave za kmete s programom, ki je po vsebini in igri dostopen kmetiskemu ljudstvu. Nizke cene omogočajo, da so predstave vedno razprodane. Obnem pa pripravljajo tudi predstave, v katerih nastopajo kot igralci kmetije sami. Seveda le v igrah, ki ponazarjajo kmečke običaje, svatbe, plese in podobno.

Okrug 600.000 kilogramov medu je lani pridelala revna Hercegovina. Čebelarstvo v Hercegovini je že staro. Največ so za njegovo širjenje storili turški velikaši in franciskani. Ker so hercegovska brda in doline bogate na dišečih in zdravih rastlinah, imajo čebele dobro pašo. Pred vojno je bilo v vsej pokrajini okrog 70.000 panjev, tako da je prišel po en panj na vsakega tretjega hercegovca. Po vojni pa je število padlo in pride danes en panj šele na vsakega štirinajstega prebivalca. Čeprav je bila lani slaba letina, so čebelarji vendarle pridobili okrog 600.000 kg medu, ki so ga prodali po ceni 14-16 dinarjev za kilogram. Za revno deželo, kakor je Hercegovina, je izkupiček od medu lep narodni dohodek.

Policijskega stražnika je ubil mesar Rudolf Stančić iz Zagreba. Mesar je svojo priležnoko stalno pretepal, posebno kadar je prišel iz gostilne domov. Tudi v nedeljo zvečer so slišali sosodje iz njegove hiše vik in krič ter zato obvestili policijskega stražnika o dogodku. Ko sta prišla policijska stražnika Jakšič in Kosanović pred hišo in pozvala mesarja, je počila puška, a Jakšič se je mrtve zgrudil. Kusanović je z največjo muko mesarja ukrotil in ga odpeljal na policijo. Pri raztelesenju Jakšičevega trupla se je ugotovilo, da je mesar streljal z lovsko puško in da je stražnika zadel točno v srce, ki je bilo prebito od 32 šiber. Mesar se je zagovarjal, da je bil popolnoma pijan, policijski zdravnik pa je ugotovil, da je bil le nekoliko vnižen.

Silno burno letno skupščino je imelo društvo »Mercur« v Zagrebu. Med člani te bolniške blaginje trajajo že dolga leta spori. Do večjih kregarj pa je prišlo na obnem zboru v nedeljo. Člani obeh opozicijskih list so ognjevit napadali staro upravo in ji očitali hude nepravilnosti v poslovanju. Zborovanje se je vlelo zato dva dni. Končno so se začela glasovanja o poslovnih poročilih in raznih predlogih. Vsakokrat je bila uprava preglasovana, končno pa se pri volitvah odbora. Dve opozicijski listi sta sestavili skupno listo in dobili tudi večino. Končno je bilo sklenjeno, da stara uprava ne dobi razrešnice, pač pa bo posebna komisija pregledala poslovanje stare uprave.

Slučajno je bil rošen grozne smrti v prepadu 16 letni Spiridon Dobrovič iz Dubrovnika. Fant je šel za nagrado 10 dinarjev iskat v prepad klobuk, ki ga je nekemu tuju odnesel veter. Dorovič je prilezel do polovice prepada, ko se mu je noga izpodmaknila, da je padel na dno in si polomil roki in nogi. Dva dni je ležal v takem stanju in bi po vsej verjetnosti tudi umrl grozne smrti, če ga slučajno ne bi opazil neki delavec in ga s pomočjo svojih tovarišev z veliko muko rešil.

Novo telefonsko centralo je dobil Split. Centrala je nameščena v novi palači poštnega ravnateljstva in je veljala 9 milijonov dinarjev. Kot važno turistično mesto je Split dobil tolikanj pričakovano avtomatično telefonsko centralo, ki je zgrajena tako, da jo bo mogoče za primer potrebe še razširiti. Ko bo tudi Dubrovnik dobil svojo centralo, bo vsa Dalmacija od Sušaka in Splita pa do Dubrovnika povezana s telefoni.

Za poraz pri volitvah v gostinski odsek trgovske in obrtniške zbornice v Banjaluki se je maščeval gostilničar Ivan Dželič. Pred mesecem so bile prve volitve, pa jih je oblast zaradi nepravilnosti razveljavila. Takrat je zmagal Dželič, pri drugih pa je zmagal protikandidat. Srdit zaradi poraza je Dželič poškal tajnika gostilničarskega združenja v neki gostilni in ga nekajkrat kresnil s stolom po glavi. Tajnik je moral v bolnišnico, Dželič pa v zapor.

Zveza za tujski promet je zborovala

Ljubljana, 9. maja.

Včeraj dopoldne je bil redni letni občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji. Da bi bila javnost in zborovalci o delovanju v preteklem letu čim boljše in čim točneje informirani, je »Tujskoprometna zveza v Ljubljani« izdala v obliki posebne, 35 strani obsegajoče »Poročilo o delovanju Tujskoprometne zveze v Ljubljani v letu 1938.« V tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o splošnem tujskoprometnem delovanju, o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (lansko leto je bilo pri ravnateljstvu drž. železnice prodanih 3.092.375 vozovnic, leta 1938 pa 2.837.152; v tem poročilu so posebej obravnavana poglavja o sodelovanju z oblastmi ter javnimi ustanovami, o upravnem in organizacijskem delovanju Zveze ter o sodelovanju s tujskoprometnimi organizacijami, o komercialnem poslovanju (kljub temu, da se je posrečilo v preteklem letu dvigniti razne panoge komercialnega poslovanja, je bila bilanca za 1938 za 16.253,31 din pasivna), o prodaji voznih kart (l

Francija postaja „dežela starcev“

V njej se grobovi hitreje odpirajo, kot pa teko z belke

V eni svojih zadnjih številk piše francoski časopis »Paris Soire« o nevidnem sovražniku, ki se vedno bolj, čeprav neopazno približuje Franciji, in ji preti s poginom. Ta sovražnik je mnogo bolj nevaren kot vsi drugi, ki se danes pripravljajo na oborožen spopad s Francijo, na spopad, pri katerem bi se poslužili svojih najmodernejših izumov vojaške tehnike. Nevarnost, ki se skriva, in če se ne bodo razmere spremenile tudi z vso neizprosno bližino in nosi s seboj smrt veliki evropski veselili Franciji, se ne da primerjati niti s še tako hudim porazom, ki bi ga morda v bodoči vojni doživela ta država na bojnem polju. In to nevarnost predstavlja dejstvo, da število rojstev v Franciji neprestano pada, na drugi strani pa se večja število smrtnih primerov. Zlastna je na primer ugotovitev, da je lansko leto v Franciji umrlo 34.741 ljudi več kakor pa jih je bilo rojenih. Zato se pisec omenjenega članka v »Paris Soirju« upravičeno s strahom sprašuje, kam bo prišla Francija, če se ne najde zdravilo proti tej bolezni, ki odpira raje nove grobove, kakor pa da bi zibalovo novorojenčke in s tem tudi številčno okreplila francoski narod. Danes ljudje mnogo razpravljajo o novih topovih, letalih, municiji, o pripravah za prihodnji spopad na bojnem polju, ne slišijo pa, kako francoski narod ob svojem izumiranju kliče na pomoč, ne morda v strahu pred tujo vojsko, pač pa v strahu pred grobom, v katerega se sam pogreza. Za noben narod ni hujše nevarnosti od tiste, kadar začne tako občutno padati število rojstev, kakor nam nudi zdaj v Evropi najlepši primer ravno Francija. To je najhujši sovražnik naroda, sovražnik, ki se sicer bliža skrivaj, a gotovo.

Števila — ki vznemirajo

Naj navedemo nekaj primerov, nekaj suhih števil, ki so pa kljub temu, da so suhoparne, zelo zanimive in mnogo povedo. Leta 1876 je število rojstev doseglo svoj višek. Tega leta se je v Franciji rodilo 1.022.000 ljudi. Od tedaj pa je bilo novorojencev vsako leto manj. Leta 1930 je skupno število novorojencev padlo na 750.000, leta 1937 pa se jih že ni rodilo nič več kot 616.000. Pri tem pa je treba pripomniti, da jih od tega števila odpade nad 40.000 na tuje. Z drugimi besedami se to pravi, da je število rojstev v Franciji v zadnjih 61 letih (od 1876 do 1937) padlo kar za najmanj 400.000. Obenem pa se je v tem razdobju priselilo v Francijo nad tri milijone tujcev. Samo v zadnjih sedmih letih (od 1930 do 1937) se je število novorojencev zmanjšalo za 140.000. V Franciji je imela leta 1750 vsaka družina povprečno še pet otrok, leta 1830 štiri, konec preteklega stoletja samo še po tri, danes pa ne prideta na vsako družino povprečno niti po dva otroke. V komaj štirih generacijah torej povprečno polovico manj otrok! Najzlastnejše pa so v tem oziru razmere v Parizu. Tu ne pride povprečno na vsako družino nič več kot en sam otrok. To so ugotovitve, ki vznemirjajo.

V 50 letih 12 milijonov Francozov manj

Predsednik Narodne zveze, ki se bavi z vprašanji ljudske naseljenosti, Boverat je v svoji knjigi, ki ji je dal naslov »Smrtni padec roj-

stev«, šel v svojih razglabljanjih še dalje, ko je opozoril tudi na posledice, ki jih bo morala Francija pretrpeti v bližnji bodočnosti, če se število rojstev ne bo začelo spet dvigati. O teh posledicah je težko reči kaj drugega, kakor to, da bodo silno tragične. Takole pravi v tej svoji knjigi med drugim:

»Če bosta šla števili novih rojstev in smrtnih primerov v enakem ritmu naprej kot zdaj, bo število rojstev do leta 1945 padlo na 475.000, do leta 1965 na 280.000, do leta 1985 pa na 127.000, smrtni primeri pa se bodo v istih letih pomnožili na 126.000, 229.000 in 429.000. Potem takem se bo v 50 letih število prebivalstva v Franciji zmanjšalo za celih 12 milijonov duš, kajti v bodoče — kakor je razvidno iz gornjih števil — bo število rojstev hitro padalo, število smrtnih primerov pa prav tako hitro naraščalo.

Francija je že danes tista država na svetu, ki ima največ starih ljudi. Celih trideset odstotkov jih je takšnih, ki so stari najmanj šestdeset let. Če se število rojstev ne bo kaj hitro dvignilo, bo Francija imela v bližnji bodočnosti nad trideset odstotkov ljudi starih nad 60 let.

Primerjava z drugimi veseli lami

Kako usodne so zgoraj omenjene številke, se vidi tudi, če jih primerjamo z razmerami v totalitarnih državah, ki tudi v tem oziru bijejo nezapraven in uspešen boj z demokratičnimi državami, vsaj s takšnimi kot je Francija. Koliko uspešen je ta boj, se bo pa še bolje pokazalo v dohodnem času, če bodo v Italiji in Nemčiji tudi v bodoče posvečali vso pozornost naravnemu prirastku ljudi, in če bodo v Franciji tudi v prihodnosti to vprašanje tako zanemarjali kot do zdaj. Od leta 1936 do 1938 se je vsako leto število rojstev povečalo za približno za 70.000. V Nemčiji pa se je v zadnjih treh letih število rojstev povečalo za 300.000. Če primerjamo te številke iz Nemčije z onimi iz Francije, potem res ne more biti nobenega dvoma, kateri teh dveh narodov ima večjo bodočnost, Nemci ali Francozi.

V Angliji se je leta 1935 rodilo 120.000 ljudi več kot jih je pa umrlo, toda dvigati se je začelo nevarno tudi število smrtnih primerov.

Tudi v Rusiji je število rojstev od leta 1926 do 1937 znatno padlo. Pravijo, da za dva milijona. Te nevarnosti se je tudi Rusija zavedala in je vpejala najstrožje kazni za tiste, ki umičujejo človeška življenja, predno so bila rojena.

In končno še Japonska. Japonci pravijo, da se njihovo prebivalstvo pomnoži vsako leto približno za en milijon. Če izvajamo sovjetsko Rusijo, se v Evropi rodi na leto približno osem milijonov otrok, v Aziji s Kitajsko in Japonsko pa približno 17 milijonov. Premajhna obiludenost grozi v največji meri Franciji, preobiludenost pa velikim azijskim narodom.

To so danes glavna vprašanja, ki bi jim narodi morali posvetiti vso svojo pozornost, če si hočejo zagotoviti bodočnost. Ta vprašanja kažejo tudi določno, kje je nevarnost. Zato je treba poiskati sredstva, da se ta nevarnost odstrani, dokler je še čas.

V Franciji je več meščanov kot pa kmečkov in ud

Do 19. stoletja so francoske družine imele po veliki večini precejšnje število otrok. Družine z enim ali dvema otrokoma so bile prava redkost. Vzrok temu je bilo na eni strani globoko versko življenje, na drugi strani pa tudi dejstvo, da si ljudje niso upali, oziroma niso znali z umetnimi sredstvi preprečevati rojstev. Število rojstev pa je predvsem padlo tedaj, ko so se zaradi raznovrstnih kvarnih vplivov omajala v ljudstvu krščanska načela, drugič pa tedaj — in to je šlo precej vzporedno s prvim — ko so ljudje začeli bežati z dežele v mesto, ko so si zaželeli gospodskega življenja in udobja. Še leta 1851 so prišli na enega meščana trije podeželski ljudje, danes pa je meščanov že mnogo več kot kmečkov ljudi.

Ne porok, pač pa otrok je manj

V zadnjih 70 letih se število porok ni zmanjšalo. Porok je še vedno lepo število. Vedno manj pa je med ljudmi smisla za pravo družinsko življenje, za domače ognjišče. Celo številnejše so bile poroke v dvajsetem stoletju kot v prejšnjem. Toda na žalost je ugotovljeno, da se s povečanjem števila porok ni zvišalo tudi število novorojencev. Težko je misliti, da ljudje ne bi mogli imeti otrok. Gotovo je, da jih počejo imeti, oni, ki živijo daleč izven mest, bi narodu gotovo dali najkrep-

Radijska postaja, ki jo vsak lahko nosi s seboj (Slika z angleških protiletalskih vaj)

kejšje sinove, najbolj zdravi rod. Toda pri njih velja drugo načelo:

»Samo enega otroka, da se ne bo posestvo razcepilo, ko bo treba dati vsakemu svoj delež!«

Spet drugače je pri tistih, ki živijo v industrijskih krajih, ali v bližini večjih mest, ki so zaposleni kot delavci. Pri njih imajo navadno več otrok tisti, ki slabo zaslužijo, manj pa oni, ki se jim godi boljše. Ti slednji so morda preveč vdani alkoholu in otrok sploh ne morejo imeti. Zelo malo otrok imajo mestni delavci. Vzrok temu je dejstvo, da si mora tudi žena iskati zaslužka v kakršni koli službi, dalje želja po blagostanju, po čim večji svobodi. Isto velja tudi za malomeščane, ki jim je glavna skrb čim večje udobje, ki mnogo stane. Pri vsem tem pa si pritrjujejo pri hrani in s tem slabe svojo življenjsko moč in sposobnost. Nič bolj številne pa niso družine, katerih očetje in matere imajo vsega dovolj.

Takšnih mater se vse preveč polasta misel, da so ustvarjene za »višji cilj« kot pa je materinstvo. Ta usodna zmota pa je obenem pohujšljivo zgled tudi tistim spoštovanjam vrednim ženam, ki niso pozabile na svoje pravo poslanstvo in ki so vse svoje življenje posvetile trdemu delu in trpljenju za svoje otroke.

Kje je zdravilo?

Da, kje je zdravilo tej bolezni? Poglejmo, kako so rešili to vprašanje na primer v Nemčiji. Tam dobe novorojenčeni od države določeno vsoto denarja kot posojilo, ki ga potem v mesečnih obrokih vračajo. Dolg začno plačevati po štirih mesecih, odkar so se poročili. Mesečni obrok znaša en odstotek izposojene vsote. Vselej, kadar se takšnim zakoncem rodi otrok, se dolg zmanjša za 25 odstotkov. Če imajo torej štiri otroke, denar, ki so ga dobili od države tedaj, ko so se poročili, ni več posojilo, pač pa nagrada zato, ker imajo toliko otrok. Mlada žena pa se mora odpovedati vsakemu poklicnemu delu. S tem se žena vrne na mesto, za katerega je ustvarjena — k domačemu ognjišču, k družini.

Nek nemški specialist pravi, da je ta ustanova za podpiranje novorojenčev in za pospeševanje ljudskega prirastka rodila v petih letih svojega obstoja (ustanovljena je bila leta 1933) sijajne uspehe. Rodilo se je v tem času 900.000 zakonskih otrok več 300.000 jih je bilo več prav zaradi teh podpor in ugodnosti, ki jih uživajo novorojenčenci, ostalih 600.000 pa jih gre na račun drugih činiteljev: prepoved, da bi zakonci ubijali svoje otroke, še preden so bili ti rojeni, prepoved čezmernega veseljačenja itd.

Ob 12 uri so se le zganili

Tudi v Franciji so se zganili, čeprav že tako rekoč ob 12. uri. Dne 12. novembra lani je bil sprejet zakonski osnutek, ki je stopil v veljavo letos 1. aprila in ki določa družinske doklade za tiste, ki imajo več otrok. To so doklade na vsakega novorojenega otroka, ki se ravnajo pač po tem, koliko oče zasluži. Določeno je takole: Za prvega otroka se očetova plača zviša za 5 odstotkov, pri drugem za deset, pri tretjem in pri vsakem naslednjem pa za 15 odstotkov. Oče, ki ima samo enega otroka, pa izgubi pravico do te doklade, ko je otrok edinec star pet let.

Po zgledu drugih držav naj bi se v Franciji zmanjševal tudi osebni davek z naraščanjem družine. Tako je na primer v Nemčiji in Italiji. Vse to bi bila vsaj v neki meri gotova uspešna zdravila, ki bi ozdravila in osvežila narod ter pregnala belo kugo.

Narod, ki si hoče zagotoviti bodočnost, in v katerem naj bi se vsakemu posamezniku boljše godilo, ne sme dovoliti žalostnega pojavnosti, da bi se grobovi hitreje odpirali, kakor pa bi teklo zibelke!

Drobne novice

Včeraj dopoldne so v Rimu slavnostno odprli belgijsko akademijo. Slovesnosti so se udeležili vojvoda Piemontski, prosvetni minister Bottai, belgijski prosvetni minister de Viart, belgijski poslanik in namestnik rimskega guvernerja. Govorili so italijanski prosvetni minister Bottai, belgijski prosvetni minister in predsednik belgijske akademije. Vsi govorniki so podpirali kulturne zveze, ki obstoje med obema državama, in ki se bodo z ustanovitvijo te akademije še poglobile.

V Kočičah v Mali Poljski je kmetsko prebivalstvo eloveno izročilo vojski 2 letali in 2 strojni. Slovesnosti so prisostvovali namestnik predsednika vlade Kyjatkowski, general Lučinski, zastopniki krajevni oblasti in več tisoč kmetov in delavcev.

Nemca Müllerja, pomočnika voditelja narodno socialistične skupine v Argentini, ki so ga aretirali v zvezi z afero pri ponarejanju listin, so izpustili in ukinili proces proti njemu. Obenem so uvedli kazenski postopek proti ponarejevalcu listin Jirgesu.

Včeraj je minilo mesec dni, odkar so italijanske čete vkorakale v Albanijo. Albansko prebivalstvo poudarja z velikim zadovoljstvom in hvaležnostjo, kolikšno pomoč je duce izkazal albanskemu narodu in kako živo se italijanske oblasti zanimajo za albanski narod. Vsi listi prinašajo na prvih straneh poročila o tem zgodovinskem dnevu in navdušeno pišejo o novi dobi v albanskem življenju, o dobi blagostanja in napredka pod okriljem fašistske Italije.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 9. maja: 11. Solska ura: Splošno in družinsko življenje Savinjskane. Polkrajinska oddaja, vodi g. Ljubo Snuderl — 12. Po domače (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. N. mal. čas. jez. jez. — 14. Koncert slovenskih koroških pesmi (Radijski orkester) — 14. Napovedi — 18. Narodne pesmi poje gđ. Poldka Zupanova, na harmoniko spremlja g. Avgust Stanko — 18.40. Človeški tip in značaj (g. prof. Etbin Bojo) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Naša narodna pesem (Branko Čobanovič) Bgd. — 19.50. Deset minut zabave (g. Fr. Lipah, član nar. gled.) — 20. Iz slovenskih oper (Radijski orkester) 21.15. Orgelski koncert (g. prof. Matija Tome) — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Pisan drob (plošče).

Sreda, 10. maja: 12. Baletna glasba (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Duet citer (g. E. Mezgolec in M. Hebein) — 14. Napovedi — 16. Mladinska ura: a) Letalska industrija in država (g. Colnar Janko); b) Sotor za izlete in taborene (g. Miroslav Zor) — 18.40. Pomladanski ljudski svetniki (g. Boris Orel) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Zagrebška družina v petnajstem stol. (Srđja Čokić, publ.) Zgb. — 19.50. Prilodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pezovg) — 20. Prenos iz Maribora. Proslava 20 letnice obstoja glasbene šole Glasbene Matice Maribor — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Adran: Maska, srbijanska opera (plošče) — izvajajo člani pariških gledališč.

Sovjetski medved se ne gane naprej: tako si Nemci predstavljajo angleška in francoska prizadevanja za sklenitev vojaške zveze z Rusijo

Najhitrejša angleška bojna letala »Spittirec«

Poslednja zapoved

To je bila vsak dan njegova najtežja, najgrenkejša dolžnost. In danes še zlasti.

Nato se je naglo vrnil k svoji mizi ter brž zvrnil vase še kozarec. Ko je spil, ga je tresil na mizo, da se je razletel.

Dokler je stotnik Courtney brisal imena na črni deski, je vladala v kantini strahotna, naravnost smrtna tišina. Celo gramofon je prenehal hrčati. To je bil pogreb dveh tovarišev... Najkrajši, a najbridkejši pogreb...

Po tem težkem, hudem trenutku je spet zavladal vesel, prevesel in prisiljen hrušč. Courtney si je privoščil za zabavo naloga, da bo upijanal Scotta. Za se ni dal dosti prositi. Prazil je kozarec za kozarcem... Oči so se mu začele nekam nenavadno svetiti...

To veselje je pretrgal vojak, ki je obvestil Courtneya:

»Stotnik, major vas kliče!«

Courtney je takoj odšel v poveljniško sobo.

Major Brand je čakal stotnika očitno slabe volje. Hladno mu je velel:

»Poročajte mi!«

Courtney se je postavil po določilih in

začel dajati majorju Brandu uradno poročilo o poletu.

V začetku poročila je opisal vse običajne kratke formalnosti pri odletu, potem pot proti sovražnikovim položajem, potem pa je nadaljeval:

»...Zatem smo varovali bombnike, ki so imeli nalogo, da razstrelje in uničijo most na železniški prog... To se jim je v kratkem posrečilo, ne da bi bil sovražnik kaj mogel. Nato so se obrnili ter se vsi srečno vrnili na svoje oporišče. Trpela so edino lovska letala, ki so jih varovala. Mi smo izgubili dva stroja... in dva moža. Russella in Sleaveyja smo že zbrisali s seznama pilotov v oddelku »A...«

Po tem kratkem poročilu je legla med njiju mučna, težka tišina...

Major Brand je nemirno hodil po sobi in ni dejal ničesar. Courtney je čakal besede od njega, pa je ni bilo. Stotnik je bil v točilnici že popil kozarec več, kakor pa bi bilo treba. Zato ga je molk majorja Branda dražil še bolj, kakor bi ga bil sicer.

Ko je major se kar naprej koračil po prostoru, je Courtneya nenadno minila potrpežljivost in so ga popustili službeni

5) oziri. Planil je iz uradne stoji proti majorju in mu nervozno zavpil v obraz:

»Vi ste odgovorni za smrt teh dveh novicev! Ni bilo jima treba tresčiti na tla. Kako ste le mogli zapovedati, naj letita v boj, saj ste vedli, da sta neizrujena...«

Major Brand se je pri teh besedah ustavil, se obrnil, potem pa naglo stopil h Courtneyju. Njegov blede obraz se je pomaknil čisto do stotnikovega obraza, potem pa je siknil:

»Da... Jaz sem odgovoren. Toda vi nič manj. Vi bi bili morali bolj paziti na njiju in na vse... Nalašč ste leteli nad nemške postojanke... Izlavili ste... Namesto, da bi bili opravili samo, kar vam je bilo naročeno, ete uganjali neumnosti... Kaj menite, da je meni prav, da smo izgubili dve letali... In dva človeka...«

Ta trenutek se je primuznil v sobo Scott, ki se je že malce opotekal, cesar je bila kriva zabava v točilnici. Poveljnik Brand ga ni zapazil in je nadaljeval:

»No, povejte, kaj mislite zdaj? Odgovorite mi! Na dan z besedo. Nič se vam ne bo zgodilo... Jaz sem ubijalec, kajne? Ubijalec najboljših fantov.

Courtney je ta trenutek postal pozoren na obupani zvok v majorjevem glasu. V trenutku je razumel, kako mora biti Brandu hudo in žal. V sobi je spet vse potihnilo, iz tišine je rasla zadrega.

Scott se ni vedel kam dejati. Cutil je, da ne spada v to razpoloženje in se je samo smehljaj. Iz točilnice je sililo v soba pritaženo petje in razglasena godba...

Courtney je dejal zdaj s skoraj mehkim glasom:

»Oprostite, poveljnik!«

Se preden je mogel nadaljevati, se je vmešal Scott, ki je z njegovimi besedami dobil poguma. Hotel je pretrgati to mučno stanje in je dejal:

»Hajdi, Courtney, bomo zapeli! In vi, major, tudi. Pojdite z nami, da ga zvrnemo mero ali dve. Kaj bi tisto. Saj je zdaj vse v redu in vse končano!«

Napol pijani pilot je premagal oba s svojim govorenjem. Vsi trije so krenili v točilnico.

Piloti tam notri so jim brž naredili prostor. Major Brand je sedel s svojima spremljevalcema za mizo v kot. Ko je popil prvi kozarec, si je oddahnil, si pogladil čelo, potem pa dejal stotniku:

»Veste, Courtney, saj nikogar ne dolžim ničesar. Nihče ni kriv. Res, treba bi bilo boljših pilotov in boljših letal. Fantje niso izrujeni... Pa kaj hačete. Saj veste, kako je. A vendar je naše oporišče najboljšo na vsej fronti. Trčimo! Živeli!«

In epet je zavladalo veselje in prijateljstvo.

Čez čas se je Scott nagnil Courtneyju do usesa in mu dejal:

»Brand je izgubil živce... Toda drugače je dober človek. Rajši bi naredil vse sam, kakor pa, da mora pošiljati nas tja gor. Tebe ima rad. Zaupa ti, zato te ima rad.«

Potem je pustil stotnika in zavpil strežniku:

»He, fant, daj mi ga še napretnik!«

Pomnil je natakarnje kozarec, ki je držal blizu četrtnike.

Piloti so se krohotali in vtili:

»Naj Scott katero povel!«

Scott se je obrnil po sobi:

»Tepci, kaj naj vam povem, ko ste pa tako brihtni. Morda vas bo zanimalo, kako sem prvič letel in kako sem prvič padel? To je doslej najslavnejše dejanje v moji zgodovini. V čudovitem zavoju sem zakolovratil ravno na streho tuje hiše in v sobo...«

Piloti so se krohotali dalje in spraševali:

»No, in kaj si delal tam?«

Scott se je previdno ozrl okoli sebe ter položil prst na usta:

»Ne zamerite, malo me je sram in ne morem praviti tega pred poveljnikom. Kaj bi si mislil, kakšen d... sem!«

Spet se je dvignil smeh. Še majorjem se je smejal dobični Scottu, ki je znal skrbeti za zabavo tudi v najhujših urah. Zdal se je Courtney naredil, kakor da je strašno razžaljen:

»Tovariši, veste kaj. To je preveč. Jaz sem dobro vzgojen fant. Ne morem poslušati takih besedi, ki jih pripovedujejo zgubljeni, kakor je Scott. Zapijmo rajši Našo pesem! Pesem Oddelka A.«

»Zapijmo, zapijmo!« se je glasilo, od vseh strani. Courtney je zavpil:

»He, Scott, daj glas!«

Kje! Scotta je ta trenutek vrlo po tleh. Hotel je pokazati kdavekaj, pa ga niso več noge držale in omahnil je v tla ter povabil s sabo še star stol in mu polomil noge. Toda pesem se je vseeno začela.